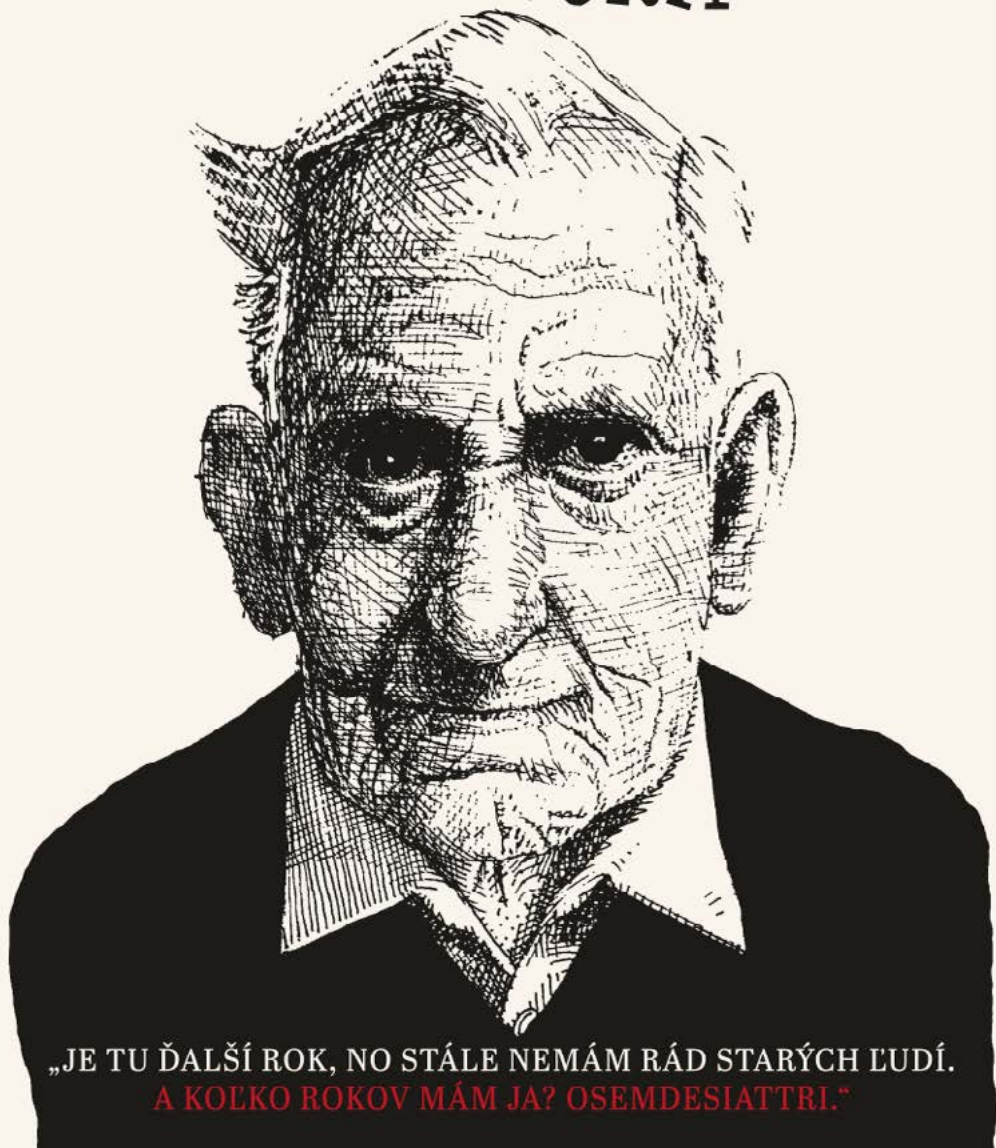

MEDZINÁRODNÝ BESTSELLER

TAJNÝ DENNÍK
HENDRIKA GROENA
83 1/4 ROKA

„JE TU ĎALŠÍ ROK, NO STÁLE NEMÁM RÁD STARÝCH LUDÍ.
A KOLKO ROKOV MÁM JA? OSEMDESIATTRI.“

Tajný denník Hendrika Groena

83 1/4 ROKA

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.sk

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Hendrik Groen

Tajný denník Hendrika Groena – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

TAJNÝ DENNÍK
HENDRIKA GROENA
83 ¹/₄ ROKA

Preložil Adam Bžoch

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

This publication has been made possible with financial support from the Dutch Foundation for Literature.

© 2014 Hendrik Groen en J. M. Meulenhoff bv, Amsterdam
Published by special arrangement with Meulenhoff Boekerij B.V.
in conjunction with their duly appointed agent 2 Seas Literary Agency
and co-agent Livia Stoia Literary Agency.
Cover illustration © Victor Meijer
Translation © Adam Bžoch, 2017

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-0217-1
ISBN e-knihy 978-80-566-0275-1 (1. zverejnenie, 2017)

Utorok 1. januára 2013

Ani v novom roku nemám rád starých ľudí. To šuchtanie sa za rolátormi, tá nepatričná netrpezlivosť, to večné sťažovanie sa, tie koláčiky k čaju, to vzdychanie a stonanie.

Ja sám mám osemdesiattri a štvrté roka.

Streda 2. januára

Povysýpalo sa hojne práškového cukru. Aby mohla pani Smitová lepšie poutierať vechtíkom stôl, misku s jablkovými šatôčkami odložila na stoličku.

Prišla pani Voorthuizenová, ktorá sa tou svojou obrovskou riťou posadila rovno na misku so šatôčkami a ani si to nevšimla.

Až keď začala pani Smitová misku hľadať, aby ju mohla vrátiť na pôvodné miesto, zišlo niekomu na um pozrieť sa pod pani Voorthuizenovú. Tá keď vstala, mala na svojich kvetovaných šatách prilepené tri jablčníky.

„Pekne sa hodia k vzorke,“ povedal Evert. Takmer som sa zadusil od smiechu.

Takýto nádherný začiatok nového roka nás mal všetkých pobaviť, ale namiesto toho viedol tento incident k trištvrtrehodinovému mraučaniu a analyzovaniu, kto je na vine. Z rôznych strán na mňa zlostne zazerali, pretože sa mi to zjavne zdalo smiešne. A ja, ja som čosi zašomral na ospravedlnenie.

Namiesto toho, aby som sa ešte hlasnejšie zasmial, som čosi zašomral na ospravedlnenie.

Ja, Hendrikus Gerardus Groen, som totiž vždy korektný, šarmantný, priateľský, slušný a ochotný pomôcť. Nie preto, že by som bol taký naozaj, ale kvôli tomu, že sa neodvážim byť nikým iným. Zriedkavo poviem, čo si myslím. Vždy si zvolím bezpečnú cestu. Usilujem sa o to, aby bol vlk sýty i ovca celá. Moji rodičia boli predvídaví, keď mi dali meno Hendrik: človek by sa sotva stretol so slušnejším menom. „Nepoznáte Hendrika? To je ten, ktorý vždy tak zdvorilo skladá klobúk, keď zdraví!“ To som ja.

Pomyslel som si, že sám zo seba dostanem depresiu. Tak som sa teda rozhodol, že im ukážem aj čosi z pravého Hendrika Groena: celý rok budem bez cenzúry pozorovať život ľudí v severoamsterdamskom domove dôchodcov.

Ak pred koncom roka umriem, bude to vyššia vôľa. V tom prípade požiadam svojho priateľa Everta Duikera, aby na pohrebe prečítal výber z môjho denníka. Keď budem ležať na márach v malej sále krematória *Obzor*, pekne umytý a nažehlený, preruší nepríjemné ticho chriplavý Evertov hlas, ktorý ohromnému publiku prečíta niekoľko pekných pasáží.

Trápi ma však jedno: čo ak Evert umrie skôr než ja?

To by nebolo od neho pekné – najmä preto, že ja mám oveľa viac chorôb a vredov ako on. Na svojho najlepšieho priateľa sa však človek musí spoľahnúť. Musím sa s ním o tom pohovárať.

Štvrtok 3. januára

Evert bol nadšený, ale nechcel sa zaručiť, že bude žiť dlhšie ako ja. A mal aj určité pochybnosti. Obával sa, že po prednese z môjho denníka si bude zrejme musieť nájsť nejaký iný domov, kde mu poskytnú starostlivosť. A znepokojoval ho aj stav jeho zubnej protézy. Súvisí to s nešetrným pohybom biliardového tága a úderom, ktorý mu v jeho dôsledku uštedril Vermeteren. Odkedy má Vermeteren na pravom oku sivý zákal, treba mu pri biliarde pomáhať. Evert, ktorý naozaj nikdy nebol nemožný, stál za ním a dával mu inštrukcie. Nos mal vo výške tága. „Kúsok doľava, trochu zospodu a...“ a skôr než dokončil, Vermeteren mu zadnou časťou palice vrazil do chrupu a zrámoval mu ho. Karambol!

Evert pobieha dookola, akoby mal striedať. Takmer mu nerozumieť, pretože strašne šušle. Skôr než bude môcť prehovoriť pri mojom katafalku, treba mu ten chrup opraviť. Dočerta, to nepôjde, pretože človek, ktorý opravuje umelé chrupy, mentálne vyhorel. Dvestotisíc ročne, krásna asistentka, trikrát do roka na Havajských ostrovoch a napriek tomu prepracovaný – ako je to možné? Možno sa ho zmocnila melanchólia zo všetkých tých falošných

starých zubov, medzi ktorými sa občas veľmi dlho držia zvyšky potravy a nájdu sa v nich aj červíky. Obrazne povedané.

Šišky, ktoré servírovali dolu v spoločenskej miestnosti, pri-niesli tentokrát z nejakého pofidérneho obchodu. Včera ráno som si jednu zo slušnosti vzal a trápil som sa s ňou dvadsať minút – a k tomu musím dodať, že som sa ešte musel aj tváriť, akoby som si zaväzoval uvoľnenú šnúrku na topánke, aby som si posledný kúsok mohol pod stolom napchať do ponožky.

Preto ich boli stále plné misy. Obyčajne totiž všetko, čo je zdarma, okamžite zmizne.

V konverzačnej miestnosti sa zvyčajne servíruje o desať tridsať káva. Ak sú dve minúty po pol jedenástej a kávy stále nikde, prví obyvatelia sa začnú veľavýznamne dívať na hodinky. Akoby mali nejakú ďalšiu prácu. To isté platí, keď ide o čaj, ktorý sa servíruje o štvrt' na štyri.

Jeden z najnapínavejších okamihov dňa: aký dezert dnes dostaneme? Predvčerom a včera to boli ku káve i k čaju šišky. Pretože „my“ predsa žiadne jedlo nevyhodíme. Radšej sa ním zadusíme.

Piatok 4. januára

Včera som sa vybral do kvetinárstva a kúpil som tam kvetináč s ci-buľami hyacintov. O týždeň, keď vykvitnú, pekne privítam jar.

Vo väčšine izieb tohto domova dôchodcov sú vianočné kytice ešte v apríli. Popri prastarých svokriných jazykoch a posledných prvosienskach. „Bol by hriech ich vyhodit.“

Ak príroda môže zohrávať povzbudzujúcu úlohu v ľudskom živote všeobecne, určite ju nezohráva v obývačke a spálni holandského dôchodcu. Tam je stav izbových rastlín verným odrazom situácie, v akej sa nachádza jej pestovateľ: čaká na bezútešný koniec. Keďže dôchodcovia nemajú nijakú inú prácu alebo sú strašne zábudliví, polievajú takúto rastlinu trikrát denne. To nezvládnu po dlhšom čase ani svokrine jazyky.

Pani Visserová ma pozvala na zajtrajšie popoludnie na šálku čaju. Mal som odmietnuť – už aj preto, lebo zápacha –, ale predsa len som povedal, že rád prídem. Takže *to* bude moje popoludnie. Bože, aký som len slaboch. V rozhodujúcom okamihu mi nezišla na um nijaká výhovorka, takže ma čakajú táraniny a suché keksy. Je záhadou, ako sa jej vlhké keksy darí v takom krátkom čase zmeniť na zaprášený papundekeľ. Na jeden keksík potrebujem tri šálky čaju. Zajtra sa vzchopím a druhý keksík odmietnem. Začnem žiť odznova.

Nový život v pekne vyčistených topánkach. To mi zabralo polovicu doobedia. Samotné čistenie topánok išlo pomerne rýchlo. Veľa času som však stratil najmä odstraňovaním leštidla z rukávov na košeli. Ale topánky sa teraz pekne lesknú. Rukávy som si napokon vyhrnul. Tie sa mi už vyčistiť nepodarilo.

Určite to bude komentovať. „Ako to, pán Groen, že si vždy zamažete rukávy?“

Tunajší život pozostáva buď z *nikdy*, alebo *vždy*. Jedlo je tu raz *nikdy načas* a *vždy horúce* a inokedy *vždy príliš skoro* a *nikdy nie teplé*.

Raz som ľudí opatrne upozornil na to, že ich výroky sú dost protirečivé, ale s logikou tu človek neobstojí. „Zase to viete lepšie, pán Groen, pravda?“

Sobota 5. januára

Včera opäť podávali slávnostnú večeru: na jedálničku bol nasi goreng. Väčšina tunajších zostarnutých detí má rada prívarky. Nejaké exotické brečky im nič nehovoria. Už keď v polovici šesťdesiatych rokov zaviedli v Holandsku špagety, narazili na neporozumenie. Nepasovalo to do ustálených predstáv: v pondelok cigória, v utorok karfiol s kašou, v stredu fašírky, vo štvrtok fazuľky, v piatok ryba, v sobotu polievka s chlebom a v nedeľu rozbif. Ak chceli byť Holanďania výstrední, jedli v utorok fašírky a po celý zvyšok týždňa z toho boli popletení.

Zahraničné vrtochy, to nie je nič pre nás. Zvyčajne si môžeme vybrať týždeň dopredu z troch rozličných pokrmov, ale niekedy to nevypáli dobre. Včera bol z nejasných dôvodov len nasi goreng. Dodávatelia čosi poplietli. Náš kuchár určite nebol na vine.

Takže sme si mohli vybrať z nasi. Ľudia s ťažkými diétami dostali chlieb.

Zdvihla sa vlna rozhorčenia. Pani Hoogstraatenová van Dam, ktorá trvá na tom, aby ju takto oslovovali, vyštuchala z jedla len kúsky vareného vajca; Van Gelder nasi „nežerie“, zato by vypil hrniec octu; a Bakker žiadal zvýšeným hlasom na ryžu šťavu.

Môj priateľ Evert, ktorý niekedy, keď má dosť vlastného kuchárskeho umenia, jedáva s nami, ponúkol svojim nič netušiacim spolustravníkom sambal. „Nechcete na nasi náhodou kečup?“

Tváril sa ako úplný hlupák, keď potom pani De Prijkerová do adžaru vykašľala umelý chrup. Chrčala, keď ju odvádzali od stola, a o chvíľu chodil Evert dookola s jej chrupom a napravo i naľavo ho dával skúšať, akoby to bola Popoluškina črievička. Keď si ho potom vedúci oddelenia zavolať na koberec, tváril sa ako stelesnená nevinnosť. Dokonca hrozil, že podá sťažnosť na obchodnú inšpekciu, pretože v adžare „narazil“ na chrup.

Pred večerou som bol ešte na čaji u pani Visserovej. Jej táraniny sú ešte slabšie než jej čaj. Povedal som, že mi doktor zakázal jesť keksy. Reku prečo. Povedal som, že kvôli krvnému obrazu. Mám ho zvýšený, medzi dvadsať a dvadsaťpäť. To som len tak táral do vetra, ale ona to považovala za bohvieaké múdrosť. Prinútila ma, aby som si tri keksy vzal so sebou, vraj keď mi obraz klesne. Teraz sú v akváriu na treťom poschodí.

Nedeľa 6. januára

Čoraz väčšmi zo mňa vyteká. Biele spodky sú veľmi vhodné na to, aby sa na nich vynímali žlté škvrny. Oveľa viac by sa zišli žlté spodky. Dosť sa hanbím pred dámami z pracovne. Takže teraz, skôr než spodky odovzdám, čistím tie najhoršie škvrny ručne. Povedzme, že ide o predpranie. Keby som nič neodovzdal, vzbudilo by to podozrenie. „Obliekli ste si čistú bielizeň, pán

Groen?“ spýtala by sa tučná pani z hospodárskej služby. Rád by som jej odpovedal: „Nie, tučná pani z hospodárskej služby, tieto staré spodky mám na svojom starom zadku tak pripečené, že si ich na sebe nechám do konca života.“

Je to namáhavý deň: na celom tele škrípu pánty. Nič nedokáže zastaviť úpadok. Človek má nanajvýš nejaký deň, keď ho niečo trápi menej, ale v skutočne dobrej forme už nebude nikdy. Nezačnú mu zrazu nanovo rásť vlasy. Aspoň nie na hlave, lebo z nosa a z uší, to teda áno. Ani žily sa mu už neprečistia. Zhrbenie sa nevyrovná a kohútik tam dolu neprestane kvapkať. Je to jednosmerná cesta do rakvy. Človek nikdy neomladne: ani na deň, ani na hodinu, ani na minútu.

Sťažujem sa ako dôchodca. Ak mám chuť na ponosovanie sa, bude lepšie, ak sa posadím dolu do konverzačnej miestnosti. Tam je to kratochvíľa číslo jeden. Nemyslím si, že prejde čo len hodina, aby niekto nezačal o chorobách.

Zdá sa mi, že som tak trochu zlostne naladený. Ľudia si myslia, že človek si na staré kolená užíva, ale to sa, dočerta, vždy nedá.

Čas na prechádzku: napokon, je nedeľné popoludnie. Potom nejaký Mozart a jeden veľký koňak. Možno sa zastavím aj u Everta, jeho hrubosť má dobrý terapeutický účinok.

Pondelok 7. januára

Podľa všetkého sa začalo vyšetrovanie náhleho úmrtia rybičiek na treťom poschodí. Vo vode plávalo pomerne veľa kúskov z keksov.

Nebolo odo mňa múdre, že som hodil keksy pani Visserovej do akvária. Keď sa dozvie, že rybičky umreli na predávkovanie vlhkými keksami, povedie stopa priamo ku mne. Musím si pripraviť obhajobu a u advokáta Duikera sa zastavím po radu. Evert je expert na milosrdné lži.

V tomto domove dôchodcov nie je prípustné držať domáce zvieratá – s výnimkou rybičiek a vtákov, „ak nepresahujú veľkosť 10, resp. 20 centimetrov“, ako sa píše v domácom poriadku. Aby sa predišlo tomu, že si niekto zmyslí pestovať žraloky alebo morske orly.

Majitelia, ktorých pri presťahovaní do domova *Súmrak* bez milosti odlúčili od ich psov a mačiek, si toho dosť vytrpeli. Nech boli tí štvornohí priatelia akokoľvek pokojní a vyrovnaní, starí a vetší, pravidlá sú pravidlá: do útulku.

„Nie, pani, nezáleží na tom, či je Rakker jediný na svete, koho máte rada; výnimku prosto nemôžeme spraviť.“

„Máte pravdu, vaša mačka leží celý deň na parapete, ale ak povolíme mačku, hneď bude niekto chcieť na svoj parapet tri dánske dogy. Alebo fialového krokodíla.“

Pani Brinkmanová je tu rekordmankou; v skrinke pod umývadlom sa jej sedem týždňov darilo schovávať starého jazvečíka, než ho u nej našli. Dá sa predpokladať, že ju niekto udal. Všetci z nás zažili vojnu, a predsa niekto udal riaditeľku starého psíka. A namiesto toho, aby fašistu, ktorý to mal na svedomí, odvieďla riaditeľka natretého smolou a vyváľaného v perí, radšej deportuje do útulku psíka. Ten psík tam kňučal ešte dva dni a potom zahynul biednou smrťou. A kde bola zvieracia polícia?

Riaditeľka považovala za lepšie, aby sa pred pani Brinkmanovou určité veci zatajili. Kým sa tej po troch dňoch podarilo objaviť správnu električku do útulku, bol jej psík už pod zemou.

Pani Brinkmanová sa pýtala, či by po jej smrti mohli jej psíka exhumovať a pochovať ho spolu s ňou. Okamžite jej oznámili: „To nie je v súlade s pravidlami.“

Zajtra ráno musím ísť k lekárovi.

Utorok 8. januára

Na nástenke vedľa výťahu visel lístok.

„V akváriu na treťom poschodí sa našlo veľké množstvo omrvínok z keksov. Akváriové rybičky v dôsledku zjedenia keksov zahynuli. Každého, kto môže poskytnúť o tejto udalosti nejaké informácie, prosíme, aby tak rýchlo urobil u vedúcej oddelenia pani De Roosovej. V prípade, ak si to bude dotýčný želať, zachováme anonymitu.“

O jedenástej hodine som vošiel k pani De Roosovej. Jej meno, ktoré znamená *ruža*, je zázračnou hračkou osudu. *Pani Žihlavová* by jej robilo väčšiu česť.

Bolo by logické, keby skutočne škaredí ľudia mohli svoje nedostatky kompenzovať tým, že budú mimoriadne milí, ale v tomto prípade ide zrejme o opak: vedúca oddelenia pôsobí ako mocne vymurovaná, odpudivá stena.

Dobre, takže pani De Roosová.

Oznámil som jej, že by som azda vedel prispieť k objasneniu keksového incidentu. Okamžite celá očervenela a bola samé ucho. Narozprával som jej, že som nechcel odmietnuť keksy, ktoré pani Visserová sama piekla, a preto som ich položil na tanierik, ktorý som odložil na stôl v špajzi na treťom poschodí s veľkou nádejou, že niekto z obyvateľov tento anonymný dar prijme. Na svoju ľútosť som musel skonštatovať, že sa keksy nejakým spôsobom dostali do akvária a môj modrý tanierik zmizol.

De Roosová si to vypočula s neskrývaným podozrením. Prečo som ich sám nezjedol? Prečo práve na treťom poschodí? Môže mi to niekto potvrdiť?

Požiadal som ju, aby táto udalosť zostala medzi nami. Vraj uvidí, čo sa s tým dá spraviť.

Potom začala hneď zisťovať, ako mohla pani Visserová tie keksy sama upiecť. Na izbách je varenie a pečenie zakázané. Rýchlo som jej ešte stihol povedať, že som si nie istý, či ich piekla sama, ale už bolo neskoro: incident s kekсами sa prevalil. Stratím sympatie pani Visserovej; už to bola katastrofa. Ale podozrievavosť na oddelení, ktorej je až-až, si nájde živnú pôdu na celé týždne a všade sa budú šíriť klebety.

Šiel som aj za lekárom. Ten bol však chorý. Ak sa v pondelok nebude cítiť lepšie, príde ho niekto zastúpiť. V urgentných prípadoch môžeme navštíviť lekára v konkurenčnom domove dôchodcov. Niektorí by radšej umreli, než by mali ísť k „tomu mastičkárovi v domove *Súmrak*“, aby im vyšetril zošúverenú kostru. Iní by zas kvôli každému prdu dali najradšej poslať po záchranný vrtuľník. Mne príliš nezáleží na tom, aký lekár mi povie, že sa mi už nedá veľmi pomôcť.

Streda 9. januára

Tá aféra s mŕtvymi rybičkami ma včera predsa len trochu vykolajila. Zo všetkej tej kávy pani Visserovej a z nervozity som dostal poriadnu hnačku. Polovicu doobedia som presedel na záchode so starými novinami a časopismi, ktoré som si požičal z konverzačnej miestnosti.

Pekný názov, *konverzačná miestnosť*, ale nevystihuje úplne obsah. Presnejšie by bolo *miestnosť ŠKS*; tie tri písmená vyjadrujú *šomranie, klebety a sťažnosti*. Niektorí to považujú za svoju každodennú úlohu.

Zastavil sa u mňa Evert a pomedzi dvere na záchode ma informoval o vývine vecí: každý teraz každého upodozrieva a v každom nájomníkovi vidí potenciálneho vraha rýb. Moja neprítomnosť vzbudila podozrenie. Poprosil som Everta, aby nenápadne rozšíril správu o mojej hnačke – ako alibi. Ja sám som nemohol urobiť viac než to, že som nechal pootvorené záchodové dvere a dvere na chodbu. Obyčajne si bez problémov uľavím, ale teraz mi bolo poriadne zle. V dvojitom význame, aj zo seba, lebo som vlastne vypočítavý zbabelec a sráč – a to sú v tomto prípade naozaj vhodné metafory.

Keď už spomínam úľavu, musím ísť nevyhnutne na vzduch. Po dni strávenom na suchároch a s prostriedkom proti hnačke sa odvážim vyjsť von. Vydal som sa hľadať blyskáč jarný, podľa novín a fenologického združenia *Prírodný kalendár* ide o prvý skutočný signál jari. Ak by som okrem blyskáča našiel aj podbeľ liečivý alebo trebulku, či marcové fialky, tak by jar bola skutočnosťou. Len netuším, ako tie rastliny vyzerajú.

Příroda si vzala náskok šiestich týždňov. Ale chlad sa blíži a to je zlá správa pre sťahovavé vtáky, ktoré sa práve rozhodli, že tento rok zostanú doma.

Štvrtok 10. januára

Tento domov dôchodcov má peknú záhradu. Ale z nejasných dôvodov je zamknutá. V zime do nej nemôže nikto vstúpiť. Ide zrejme o manipuláciu. Riaditeľstvo vie, čo je dobré pre obyvateľov domova.

Ak sa chce teda človek v tomto ročnom období nadýchať čerstvého vzduchu, je odkázaný na bezprostredné okolie nášho domova. Škaredé bytovky z konca šesťdesiatych rokov. Smutné zelené plochy pripomínajúce smetiská. Človek by si takmer pomyslel, že v noci tadiaľto jazdia mestskí smetiari nie preto, aby odpad odvážali, ale aby ho vysypali po uliciach a parkoch. Každý sa brodí v mori plechoviek, vrecúšok od čipsov a starých novín. Pôvodní obyvatelia bytoviek sa už dávno odsťahovali do radových zástavieb v Purmerende alebo v Almere. Zostali len tí, čo si nemohli dovoliť odísť. Uvoľnené byty zaplnili turecké, marocké a surinamské rodiny. To teda nevytvára nijakú veselú zmes.

Môj akčný rádius je v súčasnosti približne dvakrát päťsto metrov s lavičkou na polceste. Oveľa viac nezládnem. Svet sa scvrkáva. Z domova mám štyri rozličné, približne kilometrové trasy.

Pred chvíľou sa u mňa zastavil Evert. Nesmierne sa teší z humbugu okolo úmrtia rybičiek a predsavzal si, že ešte pridá niečo navrch. Chce spáchať druhý atentát, tentoraz s obrími sušienkami. Včera sa odviezol autobusom do supermarketu vzdialeného niekoľko kilometrov, aby sa nimi zásobil. V našom miestnom minimarkete by si na jeho nákup iste spomenuli. Sušienky má teraz u seba v skrini. Spýtal som sa ho, či sú tam v bezpečí. „Toto je slobodná krajina a každý môže doma skladovať toľko sušienok, koľko chce,“ povedal. Keksy, tie teda nemusím. Ale sušienky, to bol naozaj husársky kúsok; boli ružové. Evert očakával krajší farebný efekt.

Sobota 12. januára

Riaditeľka, pani Stelwagenová – o nej určite budeme hovoriť častejšie –, oznámila, že sa zaviedlo opatrenie na ochranu životného prostredia: termostaty na izbách sa nesmú zapínať na viac než na dvadsaťtri stupňov Celzia. Ak by bolo seniorom ešte stále zima, nech si oblečú kabát – tak znie posolstvo. Máme tu jednu indonézsku tetušku, ktorá si u seba nastavuje teplotu na dvadsaťsedem stupňov. V izbe má všade porozostavované nádoby s vodou, aby dosiahla vysokú vlhkosť vzduchu. Vynikajúco sa tam darí tropickým rastlinám. Na izbové kvetiny zatiaľ nie sú žiadne maximálne kvóty, ale predpokladám, že pani Stelwagenová na nich pracuje.

Pani Stelwagenová je vždy priateľská, každého si vypočuje a pre každého má povzbudzujúce slovo: a pod týmto náterom súcitu

ukrýva nezdravú dávku sebauspokojenia a vyžívania sa v moci. Má štyridsaťdva rokov a teraz je tu pol druhá roka šéfkou, no lakťami alebo líškaním – záleží na tom, koho má pred sebou – sa prebija čoraz vyššie. Už nejaký ten čas ju pozorne sledujem.

Mám aj dôležitého informátora: jej sekretárku pani Appelboomovú. Anja Appelboomová bola dvadsaťtri rokov sekretárkou predchádzajúceho riaditeľa, pána Lemaireho, ktorý neprežil poslednú vlnu fúzií a odišiel do predčasného dôchodku. Jej zostávajú do penzie ešte dva roky a je rozhodnutá, že sa nedá udusiť pani Stelwagenovou, ktorá ju degradovala tým, že zamestnala nového vedúceho sekretariátu. Anja má ešte stále prístup ku všetkým zápisniciam z porad a k dôverným záznamom. Donedávna bola mojou susedkou a zachránila ma pred azylom pre bezdomovcov, keď mi tu vybavila miesto. Možno o tom niekedy porozprávam viac.

Vo štvrtok ráno k nej často chodievam na kávu. Vtedy bývajú riaditeľka a vedúci sekretariátu na porade s manažmentom vedúcich sekcií a s regionálnym riaditeľom. Stať sa regionálnou riaditeľkou, to je nasledujúci krok, ktorý Stelwagenová s nádejou plánuje.

S Anjou sa vtedy trochu porozprávame. „Vieš udržať tajomstvo?“ sputuje sa ma s určitou pravidelnosťou a potom nasleduje malý výlev o Stelwagenovej manipuláciách. Tak sme si všeličo poskladali dokopy.